

تشنج ناشی از تب

کلیات

در اطفال ، افزایش سریع دمای بدن می تواند منجر به بروز تشنج شود. این حالت را تب تشنج یا تشنج ناشی از تب می نامند. این بیماری معمولاً در سنین شش ماه تا پنج سال رخ می دهد و فقط چند دقیقه طول می کشد. اما می تواند منجر به بروز نگرانی و اضطراب در والدین شود.

دیدن تکان خوردن دست و پای کودک همراه با کاهش سطح هوشیاری می تواند هشدار دهنده باشد اما این حالت به خطرناکی انواع دیگر تشنج نمی باشد. این بیماری معمولاً بی ضرر بوده و هیچگونه مشکل یا عارضه دراز مدت ایجاد نخواهد

کرد. ولی با اینحال این اختلال نیاز به توجه و مراقبتهای پزشکی دارد و بخصوص باید علت بروز تب مشخص شود.

علائم و نشانه ها

بروز حرکات سریع انقباضی و یکباره در اطفال بخصوص در زمان خواب ، طبیعی می باشد و این حرکات تشنج نمی باشند. علائم تب تشنج شامل حرکات ریتمیک مکرر یا تکرار انقباضی دست ها و پاها و صورت، برگشتن سفیدی چشم ، اختلالات تنفسی ، کاهش سطح هوشیاری، بی اختیاری ادرار، استفراغ و افزایش دمای بدن می باشد.

علل

در اکثر موارد تب تشنج به دلیل افزایش یکباره دمای بدن ایجاد می شود. اغلب در طی اولین روز تب، ایجاد می شود اما گاهی اوقات ممکن است در طی کاهش تب این حالت رخ دهد.

معمولاً تبی که سبب بروز تشنج می شود، ثانویه به عفونتهای داخل بدن ایجاد شده است شایعترین علل عبارتند از عفونت گوش میانی یا روزئولا که نوعی بیماری ویروسی است. علل غیر معمولتر اما خطرناکتر عبارتست از عفونت مغز و طناب نخاعی. یکی از انواع این عفونتهای سیستم اعصاب مرکزی، مننژیت می باشد. عفونت دیگر انسفالیت یا التهاب و عفونت خود بافت مغز است.

بعلاوه شانس بروز تب تشنج بعد از واکسیناسیون نیز بالا خواهد بود. معمولاً این حالت نادر بوده و می تواند در روز زدن واکسن ثلاث و یا هشت تا ۱۴ روز بعد از زدن واکسن اوریون، سرخک و سرخجه ایجاد شود. در این موارد تشنج بعلت تب ایجاد می شود نه بعلت واکسن.

فاکتورهای خطر

سن پائین یک فاکتور خطر به حساب می آید. تا قبل از سن ۵ سالگی، ۲ تا ۴ درصد کودکان مبتلا به تب و تشنج

خواهد شد. این نوع تشنج در سن شش ماهگی تا پنج سالگی و بخصوص در کودکانیکه تازه به راه افتاده اند شایعتر می باشد. این بیماری به ندرت بعد از سن ۵ تا ۶ سالگی رخ می دهد. بعضی کودکان نیز دارای سابقه خانوادگی می باشند.

چه زمانی باید به توصیه های پزشکی توجه نمود؟

با داشتن اولین حمله تشنج ناشی از تب، حتی اگر برای چند ثانیه ایجاد شده باشد. سریعاً باید به پزشک مراجعه نمود. اگر تشنج به سرعت تمام شود باز هم به پزشک مراجعه کنید تا کودک شما تحت معاینه و ارزیابی قرار گیرد. اگر تشنج بیش از پنج دقیقه طول کشید یا همراه با استفراغ، کاهش سطح هوشیاری، اختلال تنفس یا خواب آلودگی باشد نیز باید سریعاً به اورژانس مراجعه نمود.

غربالگری و تشخیص

پزشک به منظور ارزیابی علل احتمالی تب و تشنج نیاز به معاینه کودک دارد. بعلاوه ممکن است آزمایش خون و ادرار نیز جهت ارزیابی وجود تب، درخواست شود. اگر شک به عفونت سیستم اعصاب مرکزی وجود داشته باشد، باید از مایع کمری نیز نمونه گیری بعمل آید که در طی آن سوزنی وارد کمر شده و مقداری مایع کمری گرفته می شود.

عوارض جانبی

اگر چه ممکن است این نوع تشنج خیلی نگران کننده شده باشد اما معمولاً عوارض دراز مدتی از خود بجا نمی گذارد. صرع به معنای تکرار حملات تشنج در غیاب تب می باشد. تنها دو تا چهار درصد از کودکانیکه دچار تب و تشنج شده اند، مبتلا به صرع خواهند شد. اما این ابتلا به علت خود تب تشنج نیست. کودکانیکه مبتلا به صرع هستند گاهی اولین حمله تشنجی خود را در طی تب تجربه می کند.

شایعترین عارضه تب تشنج تکرار حملات تب و تشنج است. حدود یک سوم کودکانیکه تب و تشنج داشته اند یک بار دیگر در جریان تب مبتلا به تشنج خواهد شد. اگر کودک شما در بار اول تب پائینتری داشته باشد، یا اینکه سایر اعضای خانواده نیز سابقه تب و تشنج داشته و اگر مدت زمان شروع تب تا بروز تشنج کمتر باشد، شانس تکرار آن در تب بعدی بالاتر خواهد بود. اما اصلی ترین فاکتوری که بر عود تأثیر دارد سن است. هر چه در زمان تب و تشنج سن کودک پائین تر باشد، احتمال عود بیشتر خواهد بود.

درمان

تنها پائین آوردن تب جهت جلوگیری از بروز تشنج کافی نیست. بنابراین در طی تشنج داروهای ضد تب به کودک خود ندهید. به همین دلیل نباید اقدام به سرد کردن فوری کودک از طریق آب سرد کنید. عملی تر آن است که کودک خود را بر روی تخت یا فرش رها کنید که دراز بکشد.

بیشتر تشنجهای ناشی از تب در طی پنج دقیقه خودبخود متوقف می شوند. اگر تشنج کودک شما بیش از پنج دقیقه طول کشید یا اینکه کودک شما دو یا تعداد بیشتری دچار حمله شد، حتماً به اورژانس مراجعه کنید. در موارد بسیار نادر ممکن است تشنج تا زمان ورود به اورژانس ادامه یابد. در این موارد از داروهای استفاده می شود

که داخل وریدی یا داخل مقعدی می باشد. اگر تشنج طولانی باشد و همراه با عفونت شدید باشد یا اینکه علت عفونت مشخص نشود، باید کودک در بیمارستان بستری شود تا تحت نظر باشد. اما بستری بیمارستانی در تمامی موارد لازم نیست.

پیشگیری

در اغلب موارد تب و تشنج در اولین روز بیماری رخ می دهد و معمولاً در بیشتر موارد قبل از آنکه والدین بفهمند که کودکشان بیمار است، رخ می دهد. اگر کودک مستعد به ابتلا به تشنج باشد بهتر است که سریعاً تب کنترل شود. بعلاوه با دادن استامینوفن یا ایبوپروفن به محض تشخیص تب، می توان شانس ابتلا به تشنج ناشی از تب را کاهش داد. بعلاوه می توان با دادن مایعات کافی و نپوشاندن زیاد کودک در شب، مانع از بروز تشنج شد. فقط از دادن آسپرین خودداری کنید.

دادن آسپرین در این موارد می تواند منجر به بروز بیماری شدیدی شود که اصطلاحاً سندرم رای نامیده می شود. پیشگیری از بروز تشنج از طریق تجویز داروهای ضد تشنج نیز عملی می باشد. داروهایی نظیر فنوباربیتال، والپروئیک اسید زمانیکه بطور روزانه تجویز شوند در پیشگیری از بروز تشنج مفید خواهند بود. استفاده از دیازپام خوراکی یا مقعدی در زمان تب نیز می تواند شانس بروز تشنج را کاهش دهد. اما همه این داروها دارای عوارض جانبی می باشند.

به همین دلیل پزشکان به ندرت از این داروها استفاده می کنند زیرا اکثر موارد تب و تشنج بی ضرر بوده و اکثر کودکان بدون هیچ مشکلی رشد می کنند.

اگر کودک شما دچار تب و تشنج شد، آرام باشید و برای اینکه به کودکان در طی تشنج کمک کنید اقدامات ذیل را انجام دهید:

- کودک خود را در جایی که نیفتد قرار دهید.
- نزدیک کودک خود بوده و مراقب وی باشید.
- هر وسیله تیزی را از نزدیکی کودک خود دور سازید.

- لباسهای تنگ را از تنش درآورید. هرگز روی کودک خود فشار نیاورید و سعی نکنید که مانع حرکاتش شوید، هرگز سعی نکنید که چیزی در دهان کودک خود قرار دهید.

- سعی کنید اگر ممکن است زمان تشنج را داشته باشید، زیرا زمان تشنج ها بیش از چیزی که در واقع وجود دارد بیان می شود. - حتماً سعی کنید اولین جایی از

بدن که به حرکت در می آید را به خاطر داشته باشید و در جستجوی سایر علائم بیماری باشید. این مسائل می تواند به پزشک در تشخیص علت تشنج کمک کند.

- معمولاً یک تا دو ساعت بعد از تشنج کودک بر روی پای خود ایستاده و می تواند بدود در این موارد حتماً آرام باشید و به خاطر داشته باشید که در زمان لازم به پزشک مراجعه کنید.

bbums.ac.ir